

ÇEVRE TASARIM PROJESİ-ÇTP5

PROJENİN KONUSU

Kıyı alanları; insanlar için önemli doğal kaynaklardan biri olan kıyılar, deniz, akarsu ve göller gibi her türlü su kaynağının karalar ile birleştiği noktalarda, karalar ile suların birlikte oluşturdukları alanlardır. Kıyı kentlerimizde rekreasyon alanları için yeterli arazilerin bulunmaması özellikle kentlerde bu alanların aktif ve pasif rekreasyonel amaçlara hizmet edecek şekilde planlanması ve tasarlanması kentlerimize sağladıkları yararlar açısından önemlidir. Günümüzde hızla artan kentsel yapılaşma insanları açık alanlara mesafeli bir hale getirmiş ve kent sakinleri birçok durumda rekreasyon ihtiyaçlarını karşılayamaz duruma gelmişlerdir. Kıyı kentlerinde bu durum, kıyıların ranta açık hale gelmesi nedeniyle daha da belirgin biçimde ortaya çıkmaktadır.

Su ve karayı birbirine bağlayan, denizden sonra ilk ulaşılan yerler olan kıyıların kent içindeki önemi çok fazladır. Kıyı kentleri dünya çapında insan aktivitelerinin merkezi olup dünya nüfusunun %40'lık kısmı kıyı çizgisi ile 100 km mesafe arasındaki bölgede yaşamaktadır.

İşlevsel açıdan değerlendirildiğinde kıyılar; sosyal ve kültürel etkinlik, eğlence, rekreasyon, ticaret, konaklama gibi farklı alanları bünyesinde barındırdığı ölçüde yaşayan bir kent parçası olmuşlardır. Kıyı alanlarının fiziki planlaması yapılırken toplum gereksinimlerinin doğal potansiyel ile dengelenmesi, kıyı kimliğini ve kültürünü ön plana çıkaran, yerleşimde bütünlüğü sağlayan tasarım kararlarıyla yaklaşmak gerekmektedir.

Rekreasyonel planlama iki önemli faktöre hizmet eder. Bu faktörlerden birincisi, " farklı insanların farklı ihtiyaçları olduğu", ikincisi " yaşam döngüsüne göre ihtiyaçların farklılığının daha fazla ya da daha az derecede önemli olduğudur." Planlama ve yönetimde ana seviyenin "malzemelerin ve yaklaşımların birbirleri ile ilişkili" olması gerektiği ve buna bağlı olarak; ziyaretçi karar verme sürecinin etkileri, ziyaretçi alışkanlıklarının kontrolü, ziyaretçi etkilerinin sebepleri ve nedenleri incelenerek, yapılan düzenlemelerin rekreasyonel yönetim ile ilişkili olması gerektiği ve dış mekânda gelecek kullanımlar için olumsuzluk yaratmaması hedeflenmelidir.

Çalışma alanı Trabzon' un Akçaabat ilçesinde yer alan TRT binası ve çevresidir. Alan kamu binası ve çevresi ile onun kıyı alanını kapsamaktadır. Kent bütünlüğünün olmaması, kamu binalarının kentten kopuk olması ve kıyı alanlarının elverişli kullanımının kısıtlılığı bu proje kapsamında önemli bir sorun olarak görülmektedir. Dolayısı ile çalışmada bu sorunun çözümü üzerinde durulmalıdır.

PROJENİN AMACI

Proje alanının bulunduğu konum dikkate alınarak, kentin sahil kesimindeki kullanım sürekliliğinin sağlanması beklenmektedir. Tasarımcıdan, kente bir kimlik kazandırmayı

amaçlayan, bölgenin geleneksel yapısını da ortaya koyan, sürdürülebilir planlama yaklaşımını ve bölgenin geçmişteki kullanım niteliği de dikkate alarak proje alanının daha canlı ve yaşayan bir kent parçası haline getirilmesi istenmektedir.

Tasarımınızda, proje alanı içerisinde çeşitli aktiviteler sunarken, etkinlik alanlarının genel temasının “sahil kullanımının”, “rekreasyonel kullanımın ” , "kamu alanı-kıyı ilişkisinin" kurulması beklenmektedir. Bu kapsamda, etkinlik alanlarının düzenlenmesinde, proje temasıyla uyumlu olacak ve bölgenin kentsel ve kıyisal yapısıyla da bütünleşerek bölgenin kent ve yakın çevresine hizmet verecek şekilde tasarlanması beklenmektedir. Tasarımlarınız, alan kullanıcıları olarak tüm yaş gruplarına hizmet verecek şekilde, peyzaj mimarlığı ilkeleri doğrultusunda işlevsel ve estetik değer taşımalıdır. Buna yönelik olarak hazırlayacağınız proje çalışmalarınızda bu alana en iyi şekilde işlerlik kazandıracak, yeni bir kimlik oluşturacak kullanımlar belirlemeniz beklenmektedir.

ÇEVRE TASARIM PROJESİNİN SÜREÇLERİ

Bu proje araştırma ve analiz ile tasarım sürecinden oluşmaktadır. Ders programı kapsamında uygulanması gereken süreç aşağıda belirtilmiştir;

1.Araştırma ve Analiz Aşaması

- **Haritaların temini:** Çalışmanın amacına göre çalışma alanının halihazır paftaları belirtilen ölçeklere göre ilgili birimlerden temin edilmelidir.
- **Alan sürveyi:** Çalışma alanına gidilecek ve alanla ilgi yerinde gözlem yapılarak notlar tutulmalı ve alanını yansıtacak fotoğraflar çekilmelidir. Yapılacak olan literatür çalışması ve gerekirse ilgili kurumlardan alınacak plan notları ve raporları doğrultusunda alanın doğal, kültürel ve algısal peyzaj değerleri araştırılmalıdır.
- **Alan analizi:** Haritaların temini ve yapılan alan sürveyi kapsamında çalışma amacı dikkate alınarak uygun analizler gerçekleştirilmelidir.
- **Kullanıcılar ile görüşmeler yapılması ve anket çalışması:** Alanla ilgili alınması planlanan plan kararları ile tasarım ana kararları ve memnuniyet durumunun sorgulanması amacı ile anket çalışması düzenlenmeli. Mevcut durumun nabızı sorgulanmalıdır.

2.Tasarım Aşaması

- **Tasarım programı:** Bir önceki aşama ışığında tasarım ana kararlarını içeren bir programın oluşturulması gerekmektedir.
- **İşlev şeması:** Tasarım ana kararlarına göre oluşturulan program doğrultusunda belirlenen işlevler şemasal olarak gösterilmesi gerekmektedir.
- **Konsept plan:** Çalışmanın amacına ve tasarım ana kararlar ışığında bir konsept belirlenmelidir.
- **Form çalışması:** Sözel ve şemasal olarak belirlenen tasarım ana kararlarına yönelik alternatif biçimsel ve formsal çalışmalar yürütülmelidir.
- **Ön tasarım:** Alternatif form çalışmaları kapsamında artık tasarım ana kararlarını içeren programın yer aldığı bir ön tasarım çalışması tamamlanmalıdır.
- **Kesin tasarım:** Ön tasarım kapsamında ortaya konan çalışmalar yapılan eleştiriler doğrultusunda geliştirilmeli ve kesin tasarım aşaması tamamlanarak çalışma alanına uygulanabilecek bir şekilde proje son halini almalıdır.Bu aşamada bitki örtüsü detaylıca gösterilmeli ve listelenmelidir.

Çevre Tasarım Projesinin Aşamaları

1) ARAŞTIRMA ve ANALİZ AŞAMASI	
Haritaların temini	Proje alanındaki mevcut fiziksel öğeleri içeren ölçekli bir plandır ve tasarımın ilerleyen tüm evrelerinde kullanılır.
Alan sürveyi	Eksik veriler alanda yerinde gözlem ve incelemeler ile altlık harita üzerine aktarılır. Sürvey ile alanla ilgili bilgi ve belgeler toplanır. Alan çalışması kapsamında toplanan bilgiler alanın gezilip dolaşılması, görüntülenmesi ve gözlenmesi ile dikkatli bir şekilde kaydedilmesi suretiyle elde edilir. Bu kapsamda çalışmanın amacı ışığında aşağıdaki kriterler incelenmelidir; Doğal Peyzaj Değerleri - İklim (yağış, sıcaklık, nem, rüzgar, ılık) - Fizyografik özellikler (eğim, bakı, yükselti, jeomorfoloji) - Toprak özellikleri (toprak türü, derinlik, ph, besin maddesi, verimlilik) - Bitki örtüsü Kültürel Peyzaj Değerleri - Sirkülasyon (yol otopark, köprü, meydan, giriş) - Mevcut yapılar (konut, cami, hastane, kamu kurumları, okul) - Diğer yapılar (çocuk oyun alanları, spor alanı, rekreasyon alanı) - Donatılar (Kamelya, oturma elemanı, çöp aydınlatma) - Toprak altı elemanları (kanalizasyon, su elektrik, doğalgaz,telefon) Algısal Peyzaj Değerleri - Görsel (egemen görüş, bakış noktası, odak noktası, istenmeyen manzara) - İşitsel (gürültü) - Kokusal
Alan analizi	Proje alanının özel koşullarına uygun tasarım çözümünün nasıl olabileceğine dair anahtar strateji ve ipuçları belirlenir. Peyzaj tasarımında analiz, sirkülasyon, manzara, proje alanın özelliklerinin, sorunlarının ve potansiyellerinin tam ve eksiksiz incelenmesine bağlıdır. Alan analizindeki ifadeler karar ve eylem vurgulanmalıdır. Bu kapsamda çalışmanın amacı ışığında aşağıdaki kriterler ışığında adım adım gerçekleştirilmelidir; Sorun analizi (ulaşım ve sirkülasyon, alan plastiği, donatısal sorunlar, mekansal sorunlar) Mevcut mekanların ve elamanların tasarım potansiyelleri: - Mekan düzeyinde: yeterlilik, işlevsellik, çeşitlilik, estetik - Donatı düzeyinde: kullanılabilir, değiştirilebilir, kaldırılabilir - Bitki düzeyinde: Mutlak korunacak, yerleri değiştirilecek, bakım yapılacak, yok sayılacak Kullanıcı profili Siluet analizi
2) TASARIM AŞAMASI	
Tasarım programı	Tasarım çözümünün oluşturulması için gerekli tüm mekanların, öğelerin, ihtiyaç ve isteklerin yazılı bir listesi ve taslağı hazırlanmalı, senaryolar oluşturulmalıdır.
İşlev şeması	Tasarım evresinin ilk adımı, işlev planı(diyagramı) ya da leke planı ile ilişkili olan konsept plandır. Bu plan tasarıma ilişkin kağıt üzerinde yapılan ilk işlevsel çalışmadır. Belirlenen işlev alanlarının ve diğer tasarım öğelerinin, arazinin özel koşullarına uygun, birbiriyle, mevcut ve çevre ile ilişkili bir şekilde lekeler halinde grafik anlatım teknikleri kullanılarak oluşturulan yerleşim planıdır. Bu planın amacı, işleve dayanarak tasarımın fikir planının oluşturulmasıdır. Bu plan tasarımın iskeleti ve temelidir. Bu plan için önceki aşamaların birer kopyasına ihtiyaç vardır. oluşturulan lekeler yaklaşık büyüklük, konum sirkülasyon, manzara ve ön özelliklerine bakılarak düşünülmeli ve çizilmelidir. Bu plan yoğun düşünce ve inceleme ürünüdür.
Konsept plan	
Form çalışması	
Ön tasarım	
Kesin tasarım	Kesin tasarım planı mastır plan, bütün bu tasarım aşamalarının sonucudur. Son tasarım çözümüdür. Büyük ölçüde tamamlanmıştır. Bu plan eşyüksele eğrileri, kot yazıları, mekan isimleri, donatılar, sirkülasyon elemanlarını içerir. Bu aşama bitkilendirme sürecini de kapsamaktadır. Bitkilendirme projesi plan çizimi yanında kesit üç boyut ve perspektif çizimlerden oluşur. Kullanılan bitkilerin nereye, dikim aralıklarına, dikim düzenlerine, miktarlarına ve nasıl uygulanacağına dair önemli bilgiler sunmaktadır. Bitkilendirme projelerinde bitkilerin tepe tacı izdüşümlerini temsil eden bazı grafik simgeler kullanılır. Bitkilendirme projesinde bitki isimleri (botanik ve yerel), toplam miktarı, dikim boyu, gövde çevresi, repikaj, kap tipi gibi özelliklerini içeren bitki lejantı olmalıdır.

TESLİMDE İSTENENLER

Teslim 1. tespit, 2. tespit ve Final teslimi olmak üzere üç aşamadan oluşmaktadır. Araştırma ve analiz ile tasarım sürecinden oluşan bu proje sürecinde 1. ve 2. tespitler derste sorumlu olduğunuz hocalar ve asistanlara verilecek, final teslimi ise sınav programına göre belirlenen tarihte ve belirlenen sınıfta yapılacaktır.

1. TESPİTTE İSTENİLERLER

Belirlemiş olduğunuz alternatiflere yönelik olarak dersteki hocanızın görüşleri doğrultusunda seçilen bir alternatifinizin leke halini ve eskiz halini gerekiyorsa lejantı ile birlikte teslim ediniz.ders kapsamında tamamlanmış paftaları da teslim ediniz. Bu teslimdeki amaç alacağınız yoruma göre alternatifinizi geliştirmek ve bir sonraki aşamaya geçmektir.

- SÖRVEY PAFTASI
- ALAN ANALİZİ PAFTASI
- SENTEZ PAFTASI
- İHTİYAÇ PROGRAMI-KONSEPT-SENARYO PAFTASI
- TASARIM ANA KARARLARI PAFTASI ÇALIŞMA MAKETİ

2.TESPİTTE İSTENİLERLER

Projenin birinci tespitte sunumu sırasında yapılan eleştiriler göz önüne alınarak 1. tespit sonucunda geliştirmiş olduğunuz alternatif tasarımın geliştirilmesi ve detay çözümlerinin yansıtıldığı paftayı (70*100 renkli pafta) teslim ediniz. Bu teslimdeki amaç 1. tespitteki gelişmenizi ortaya koymak, eksiklerini belirleyerek daha çok detay tasarımına yoğunlaşmak ve bitkilendirme tasarımı aşamasına geçmektir.

- YAPISAL PEYZAJ PAFTASININ SON HALİ
- BİTKİSEL TASARIMIN ANA KARARLARININ ALINDIĞI PAFTA
- KESİT-GÖRÜNÜŞ PAFTASI
- ÇALIŞMA MAKETİ

***Proje alanında yapılan analizler doğrultusunda, ekolojik, estetik ve işlevsel olarak proje konusuna uygun özgün bitkisel senaryolar veya temalar geliştirilecek ve buna göre bitki türlerinin seçimi yapılmalıdır. Bunun için;

- Tasarım süreci içerisinde yapılacak olan bitkilendirme tasarım çalışmalarında, bitkilerin mevsimlere göre renk ve doku açısından etkileri ve süreklilikleri göz önüne alınarak 4 mevsim sunumları yapılacaktır.
- Bitkilendirme tasarım önerileri plan bazında yapılırken uygun açılardan silüetlerle de desteklenerek geliştirilecektir.
- Proje sürecinde özel alanların çözümünde önerilen bitkilendirmelerin teknik detayları verilecektir.

3. FİNAL TESLİMİNDE İSTENİLENLER

Sınav programında belirtilen tarihlerde önce pafta ve sonra maket olmak üzere teslim alınacaktır. Pafta teslimi sırasında 2 adet foto-blok sunum paftası istenmektedir. Bu kapsamda teslimde istenenler aşağıda detaylandırılmıştır;

1) 1/500 ölçekte sert zemin paftası (ölçek çalışmanın büyüklüğüne göre netleşecektir)

Foto-blok sunum paftası 1 adet 70*100 boyutlarında

- Her öğrencinin proje anlatım tekniğine göre her bir pafta tasarlanmalıdır. Yapısal bir plan, kesit, görünüş, detay ve üç boyutlu gösterim içermelidir.
- Eşyükselti eğrileri, Duvarlar, Sınır öğeleri, Merdiven, Rampa, Mekân çözümleri, Donatı (aydınlatma, oturma, obje, çöp kovası, örtü...vb) ,Mekân isimleri ,Kotları içermelidir.

2) 1/500 ölçekte bitkilendirme paftası (ölçek çalışmanın büyüklüğüne göre netleşecektir)

Foto-blok sunum paftası 1 adet 70*100 boyutlarında

- Her öğrencinin proje anlatım tekniğine göre her bir pafta tasarlanmalıdır. Bitkisel bir plan, kesit, görünüş, detay ve üç boyutlu gösterim içermelidir.
- Ağaç, çalı ve yer örtücü olarak seçilen bitki bileşenleri belirli tasarım tekniklerine göre yapılmış olmalıdır (soliter, küme, grup, blok, kültür, mono kültür, mozaik, perdeleme)
- Her bir bitki grubunun ismi ve sayısı belli olmalıdır. Bitki mekanlarının isimleri olmalıdır. Bitkiler öne çıkmalıdır.
- Bitki lejantında, bitki rumuzu, Latince adı, Türkçe adı, adet, renk, çap, boy ve form özelliklerine yer verilmelidir.
- Alanın en belirgin kısmının detay tasarımı gerçekleştirilmelidir. Özellikle bir bölgenin hiyerarşik olarak detayları ve üç boyut çizimlerini içermelidir. Detayı içeren bu paftada 1/200, 1/100, 1/50, 1/20 ölçeklerde detaylar yer almalıdır.

3) 1/500 ölçekli maket (ölçek çalışmanın büyüklüğüne göre belirtilecektir)

ÇALIŞMA TAKVİMİ

2016-2017 BAHAR YARIYILI ÇTP 5 DERSİ ÇALIŞMA TAKVİMİ		
1.HAFTA	14.02.2017- 17.02.2017	ESNEK HAFTA (TANIŞMA) PROJENİN AŞAMASI İLE İLGİLİ GENEL BİLGİ
2.HAFTA	21.02.2017- 21.02.2017	KONU HAKKINDA BİLGİLENDİRME – ARAZİ ÇALIŞMASI
3.HAFTA	28.02.2017- 03.03.2017	SUNUMLARIN YAPILMASI KONUyla İLGİLİ ÖRNEKLERİN TOPLANMASI SÖRVEY ANALİZİ FOTOĞRAF PAFTASI
4.HAFTA	07.03.2017- 10.03.2017	SENARYOLARIN VE LEKE ŞEMASININ OLUŞTURULMASI
5.HAFTA	14.03.2017- 17.03.2017	ALTERNATİFLERİN ÜRETİLMESİ
6.HAFTA	21.03.2017- 24.03.2017	ALTERNATİF SEÇİMİ SEÇİLEN ALTERNATİFİN MAKETE DÖNÜŞTÜRÜLMESİ
7.HAFTA	28.03.2017	1. TESPİT TESLİMİ
8.HAFTA	04.04.2017- 07.04.2017	TASARIMIN GELİŞTİRİLMESİ VE DETAYLANDIRILMASI
9.HAFTA	11.04.2017- 14.04.2017	DETAY TASARIMINA GEÇİLMESİ TASARIMDA GEREKLİ DÜZELTMELERİN YAPILMASI MAKETİN HAZIRLANMASI
10.HAFTA	18.04.2017- 21.04.2017	BİTKİ LİSTESİNİN OLUŞTURULMASI VE BİTKİLENDİRME TASARIMI ANA KARARLARININ VERİLMESİ
11.HAFTA	25.04.2017	2. TESPİT TESLİMİ
12.HAFTA	02.05.2017- 05.05.2017	BİRKİLENDİRME PROJESİNİN GELİŞTİRİLMESİ
13.HAFTA	09.05.2017- 12.05.2017	BİTKİLENDİRME PROJESİNİN TAMAMLANMASI
14.HAFTA	16.05.2017 19.05.2017	GEREKİLİ DÜZELTMELERİN YAPILMASI PAFTA TASARIMINA GEÇİMESİ, MAKETİN TAMAMLANMASI
15.HAFTA	26. 05.2017	PROJE TESLİMİ (2 PAFTA 70*100 BOYUTUNDA)
16.HAFTA	29. 05.2017	MAKET TESLİMİ